

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szabó István ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I. rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek a dr. Ujvári Sándor ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes elleni vállalkozói díj megfizetése iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. március 14. napján kelt 19.G.42.391/2018/7-I. számú ítélete ellen az alperes 10. és 11. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya és kamatai, valamint az I. rendű felperes javára megítélt perköltség tekintetében helybenhagyja; a II. rendű felperes javára megítélt perköltség tekintetében részben megváltoztatja és annak összegét 862.000 (azaz nyolcszázhatvankétezer) Ft-ra szállítja le.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.000 (azaz ötezer) Ft, míg a II. rendű felperesnek 250.000 (azaz kétszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes mint megrendelő és az I. rendű felperes mint kivitelező 2008. szeptember 4-én vállalkozási szerződést kötöttek, mely szerint az alperes egy termál és szabadidő központ kivitelezését kívánta megvalósítani **K-en**. A szerződés elválaszthatatlan részét képezték a felek által aláírt tervrajzok és a műszaki leírás. A vállalkozási szerződést az I. rendű felperes képviselőjeként a II. rendű felperes írta alá. A szerződésben az alperes a **k-i** komplexum D épületében megvalósuló függönyfal építéséhez szükséges anyagok beszállításával, szolgáltatások nyújtásával és munkák kivitelezésével bízta meg az I. rendű felperest 750.000 euró átalányár ellenében.

A felek a szerződést 2008. november 26-án módosították az alperes színkód változtatási igénye miatt, továbbá a szerződés kiegészült a **k-i** komplexum A épületében megvalósuló nyílászárók beszállítása és beépítési munkái tekintetében. A műszaki tartalom módosításának többletköltségét a felek 46.500 euró összegben határozták meg.

2008. november 26-án a felek szerződést kötöttek a **k-i** komplexum H épületének függönyfalaihoz szükséges alumínium profilok biztosítására 35.000 euró vállalkozási díj ellenében.

Az I. rendű felperes és az alperes a 2010. április 8-án kelt átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzítették, hogy az elkészült szerkezetek hiba- és hiánymentesek, a vállalkozó a munkát átadta, a megrendelő pedig átvette, végszámla a teljes szerződéses összeg fennmaradó részéről kiállítható, a megrendelő a szerződés teljesítését elismeri.

Az I. rendű felperes által 25.000 euró vállalkozói díjról kiállított P0000024 sorszámú végszámlát az alperes nem fizette meg. Az I. rendű felperes és az alperes között 2010. június 16-án e-mailen levélváltás kezdődött, melyben az alperes a fizetést a hibás teljesítésre hivatkozással utasította vissza.

Az I. rendű felperes a vállalkozási szerződésben foglalt munkát elvégezte, a szerződés szerint a földszinti üvegfal külső-alsó zárburkolatát és vízvető elemeit legyártotta, azonban a gyártást követően a járda utólagos kialakítására figyelemmel azt nem szerelte fel.

A kivitelezési munkák ideje alatt pontosan meg nem határozható időpontban az I. rendű felperes kivitelezésével érintett A épület (étterem) keleti üvegfal egyik üvege kitört. Azt az alperes megrendelésére más kivitelező, más technológiával készült üvegre cserélte ki.

Az I. rendű felperes a per során a II. rendű felperesre engedményezte a követelését és kérte a perből való elbocsátását, amelyhez az alperes nem járult hozzá.

A II. rendű felperes leszállított keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 389. és 397. § (1) bekezdése alapján 24.100 euró vállalkozói díj, valamint ezen összeg után 2010. május 2-től 2013. június 30-ig minden késedelmes félévre a félévet megelőző utolsó naptári napon érvényes Európai Központi Bank jegybanki alapkamata 7 %-kal növelt mértékű, 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig minden késedelmes félévre a félév első napján érvényes Európai Központi Bank jegybanki alapkamata 8 %-kal növelt mértékű késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére. A perköltség körében az ügyvédi munkadíjat a megbízóval kötött megállapodás alapján kérte meghatározni azzal, hogy a jogi képviselő áfa fizetésére nem köteles.

Az I. rendű felperes arra hivatkozott, hogy a szerződés szerinti munkákat az alperes részére hiánytalanul és hibamentesen átadta, arról átadás-átvételi jegyzőkönyvet készítettek. A kupola párásodása nem az I. rendű felperes hibás teljesítésével függ össze, a párásodás tervezői, mérnöki hiba. A D épület ferde kupoláján lévő üvegfalak külső tömítése utólagos tisztításának szükségességét vitatta, de hajlandó volt erre 300 euró árengedményt adni. A D épület tömítőanyag hibája az átadás-átvételi eljárás során látszott, ennek ellenére azt az alperes nem kifogásolta. A szakvélemény alapján 900 euróval csökkentette a számlakövetelését. A földszinti üvegfal alsó zárburkolatának hiánya nem az I. rendű felperes, hanem más kivitelező munkájára vezethető vissza. A járda nem a tervnek megfelelően más kivitelező által utólag került megépítésre, ezért az I. rendű felperes által elkészített takaróidom nem volt felhelyezhető. Azt a mai napig is tárolja, kész az alperesnek kiadni. Az A épület (étterem) keleti üvegfal kitörésének az oka nem került meghatározásra. Az alperes kérte, hogy a kitört üveget ne javítsa, mert ez az üvegfal amúgy sem tetszik neki. Az alperes kifejezett megrendelésére került sor az eredeti üveg beépítésére, holott a felperes rögtön jelezte, hogy ez egy beltéri kivitelezésre alkalmas üveg, nem pedig kültéri szerkezet. Amennyiben az alperes a kitört üveg kapcsán mindkét oldali üvegfal árleszállítását kéri, úgy ingyen kapja meg az üveget.

Az átadás-átvételnél az alperes által utólag kifogásolt hibák felismerhetőek voltak, az alperes azonban az I. rendű felperes teljesítését ennek ellenére elfogadta. A szakvéleményt a felperes nem vitatta. A szakértői véleményben foglaltakat a szavatossági igény tekintetében elfogadta, erre tekintettel szállította le a keresetét. Az I. rendű felperes jogképességét igazoló C. Köztársaság Kereskedelmi, Ipari és Turisztikai Minisztérium Cégnyelvántartó és Végrehajtási Osztály apostillel ellátott igazolását és annak egyszerű magyar fordítását csatolta.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte. Beszámítási kifogást terjesztett elő a teljes keresetet vonatkozásában, az I. rendű felperes hibás teljesítésére tekintettel részben árleszállítást, részben pedig kártérítési igényt érvényesített. A D épület emeleti ferde kupoláján lévő üvegfalak külső tömítései esztétikailag nem megfelelőek, az üvegfelületek tisztítása nem történt meg, az üvegtáblák közötti hézag takarása hiányos, ragacsos. A D épület emeleti ferde kupoláján lévő üvegfalak belső felülete párásodik. A felperesnek be kellett volna

építenie pára elvezető gyűjtőcsatornákat vagy gépészeti megoldást kellett volna találnia a probléma megoldására. A D épület földszinti üvegfal alsó záróburkolata vízvetője hiányzik, az épület így befejezetlen és esztétikailag elfogadhatatlan. A járda burkolatmagasságának eltérése miatt a felperesnek utólag ehhez alkalmazkodnia kellett volna, vagy kérnie kellett volna a járda eredeti magasságra való átépítését. Az étterem keleti üvegfa tönkrement, azt cserélni kellett, amelyet másik kivitelezővel végeztetett el. Mindezen hibákkal összefüggésben 25.000 euró árleszállítást kívánt a felperessel szemben beszámítási kifogás útján érvényesíteni. Ezen kívül többlettakarítás merült fel, amelynek költsége 3.600 euró. A párásodás miatt a plusz festés költsége 1.000 euró, a párátlanítás megoldásának plusz költsége pedig 3.000 euró. Kártérítésként 7.600 euró beszámítását kérte a felperes követelésébe.

Az alperes vitatta az I. rendű felperes perbeli jogképességét, arra utalt, hogy a felperes nem létező személy, és vitatta a részéről eljáró személy aláírási jogosultságát. Kérte K. L. magánszakértő kihallgatását. Vitatta a késedelmi kamat mértékét a II. rendű felperes személyére tekintettel. A szavatossági kifogás körében hivatkozott a 11/1985. (VI. 22.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-BkM rendeletre, mely szerint a kötelező alkalmassági idő nyílászárók esetén 10 év, így követelése nem évült el. Vitatta, hogy a kitört üveg tekintetében annak nem megfelelőségére az I. rendű felperes felhívta volna a figyelmét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 24.100 eurót és ezen összeg után 2010. május 2-től 2013. június 30-ig minden késedelmes félévre a félévet megelőző utolsó naptári napon érvényes Európai Központi Bank mint jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű, 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig minden késedelmes félévre a félév első napján érvényes Európai Központi Bank mint jegybanki alapkamat 8 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 2.173.298 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 25.400 Ft perköltséget.

Az alperes pergátló kifogására tekintettel vizsgálta az I. rendű felperes jogképességét. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az I. rendű felperes a személyes joga szerinti cégek nyilvántartását vezető hatóság által kibocsátott külföldi közokirattal kellőképpen igazolta a jogképességét és perképességét. Az alperes eljárását ellentmondásosnak ítélte arra figyelemmel, hogy a jogképesség hiányára történő hivatkozással egyidejűleg az I. rendű felperessel szemben pert indított. Az engedményezés ellenére az általa állított perképesség nélküli I. rendű felperest a perből nem engedte el.

Az alperes pergátló kifogásának alaptalanságára figyelemmel az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a keresetet. Megállapította, hogy az I. rendű felperes és az alperes között a régi Ptk. 389. §-ban szabályozott vállalkozási szerződés jött létre. A szerződés tekintetében a régi Ptk. alakiságot nem írt elő, így annak nem volt jelentősége, hogy a szerződést az I. rendű felperes részéről az arra jogosult írta-e alá. Nem vitásan az alperes az I. rendű felperestől a csatolt vállalkozási szerződés szerint a munkát megrendelte, a teljesítést elfogadta, annak hibája miatt beszámítási kifogást terjesztett elő. A régi Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint előterjesztett beszámítási kifogásra figyelemmel az alperes az I. rendű felperes követelését ráutaló magatartással elismerte.

A szavatossági kifogás tekintetében az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a régi Ptk. 308/C. §-ban szabályozott szavatossági kifogás tekintetében a 6 hónapos elévülési határidő nem irányadó, így nincs jelentősége a kötelező alkalmassági időnek sem. A szavatossági kifogás körében az alperest terhelte a hibás teljesítés tényének, az árleszállítás összegének a bizonyítása, amely bizonyítási kötelezettségéről a bíróság az alperest részletesen tájékoztatta (14., 37. sorszámú jegyzőkönyv). A szakértői véleményt a felperes utóbb elfogadva a keresetét leszállította a külső tömítés nem

megfelelőségéből és az üvegfelületen található felkenődésből származó szavatossági kifogás körében. Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő megállapításait a magánszakértő véleménye nem döntötte meg. A szakvélemény alapján az üvegfalak külső tömítése és az üvegtáblák szennyezettsége kivitelezői érdekkörbe sorolandó hiányosság, amely azonban esztétikai hibának minősül csak. Az üvegfelületek takarítására a szakértő 300 euró, míg a tömitések felületi egyenetlensége miatti 600 euró árleszállítást tartott megalapozottnak. A szakvélemény elfogadásával az I. rendű felperes keresetét ezen összeggel leszállította, ez már a kereset tárgyát nem képezte, így az e körben előterjesztett beszámítási kifogás is alaptalan.

A D épület ferde kupola belső oldalának párasodása hibáit a szakértői vizsgálat megerősítette. A belső felület párasodása az épület üzemszerű használatából adódik, amely teljes mértékben nem küszöbölhető ki. A párasodás csökkentése épületgépészeti megoldásokkal lehetséges. A belső pára elvezetésének megoldása nem kivitelezői, hanem egyértelműen tervezői feladat. A szakértő álláspontja szerint nem elvárható egy kivitelező alvállalkozótól a problémakör komplexitása miatt, hogy az egész épület működésével kapcsolatos problémára felhívja a megrendelő figyelmét. A szakvélemény erre tekintettel az I. rendű felperes hibás teljesítését egyértelműen kizárta. Ezzel összefüggésben az alperes beszámítási kifogása alaptalan.

A D épület földszinti üvegfala tekintetében az üvegfal külső-alsó záróburkolat vízvető hiányára utalt az alperes. A szakvélemény azonban egyértelműen megállapította, hogy az építés sorrendisége miatt először a külső fal épült meg, amelyet követett a külső térburkolat, amely alkalmazkodik a már elkészült szintekhez. Nem elvárható, hogy az eltérő magasságú járdához változó magasságú záróelem készüljön. A felperes számára nem volt megismerhető a járda szintje, és az sem volt elvárható tőle, hogy más kivitelezők munkájára utasítást adjon. Egyes helyeken túlzottan magas volt a térburkolat, más helyeken viszont olyan magasságban volt, ahol a lábazati záróelem elhelyezhető lett volna. A felperes részére rendelkezésre álló terveken a térburkolat szintje, kialakítása, méretezett csomópontjai nem szerepeltek, az alperes ilyet nem bocsátott a szakértők rendelkezésére, így a térburkolat eredeti terveknek való megfelelése nem ellenőrizhető. Mindezek alapján a szakértői vélemény az I. rendű felperes hibás teljesítését nem állapította meg, e körben az alperes beszámítási kifogása alaptalan volt.

Az A épület (étterem) keleti üvegfala kitöréséből eredő igénynél az I. rendű felperes szerződés szerinti kivitelezése nem volt ellenőrizhető, részlettervek hiányában az eredeti szerkezeti rendszer nem volt megismerhető. Az étterem keleti üvegfalának tönkremenetelének időpontja nem lett dokumentálva sem az építési naplóban, sem a 2010. június 25-ei hibalistában. Az alperes által csatolt fényképfelvételekből az következik, hogy a törés az építés ideje alatt történt, azonban a felvételen látható üvegmező törésének képéből a szakértő mechanikai sérülésre következtetett. Mivel az alperes kétséget kizáróan nem bizonyította a felperes hibás teljesítését, így beszámítási kifogása e tekintetben is megalapozatlan volt. A magánszakértő szerint a szél okozta a törést, ezzel szemben **E. Gy.** tanú egyértelműen azt állította, hogy a törés időpontjában szél egyáltalán nem volt, ő a napra és a melegedésre utalt mint hibaokra. A perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint azonban a törés oka egyértelműen külső behatás. **Zs. Gy.** műszaki ellenőr vallomása szerint az eredeti üveg alkalmas volt a rendeltetésére. Mindezen bizonyítékok figyelembevételével az elsőfokú bíróság úgy értékelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani a felperes hibás teljesítését.

Az alperes által érvényesített takarítási, festési, valamint a párasodás gépészeti megoldásának pluszköltsége a felperes hibás teljesítésének hiányában alaptalan, az e körben előterjesztett beszámítási kifogást az elsőfokú bíróság elutasította. Kifejtette, hogy tervezői munkát az I. rendű

felperes nem végzett, a gépészeti költség rá nem hárítható át. A részkivitelezők munkájának összehangolása és ellenőrzése nem az I. rendű felperes feladata volt.

Mindezek alapján a II. rendű felperes leszállított keresete alapos, ezért kötelezte az alperest a szerződés szerinti vállalkozói díjhátralék megfizetésére. Külön hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint (EBH2003. 868., EBH2005. 1227., Kúria Pfv.VI.21.854/2013., BH2004. 183.) a kötelezett az engedményezést nem kifogásolhatja.

Az alperes a vállalkozói díj megfizetésével késedelembe esett, a késedelmi kamat a régi Ptk. 301/A. §-ában meghatározott mértékű, figyelemmel arra, hogy az alperesnek mint gazdálkodó szervezetnek az I. rendű felperessel kötött szerződés alapján kell a kamatot megfizetnie.

Az elsőfokú bíróság elutasította az alperes **K. L.** magánszakértő tanúkenti kihallgatására tett indítványát. A magánszakértő a kivitelezéskor nem volt jelen, csak utólag látta a helyszínt, a következtetései a szakértői véleményben foglaltak megdöntésére nem voltak alkalmasak. Tanúkenti kihallgatása során várhatóan csak saját magánszakvéleményét támasztaná alá. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 2. § (1) bekezdése és a 8. §-a szerint minden, a per elhúzása céljából előterjesztett bizonyítási indítványt elutasított. A perben kirendelt igazságügyi szakértő mind a párasodás, mind a záróelemek tekintetében nyilatkozott. Mivel az I. rendű felperes hibás teljesítését a szakvélemény nem támasztotta alá, így annak már nem volt jelentősége, hogy a párasodás megakadályozásával kapcsolatos gépészeti munkák költsége mennyi lenne. A tömítésekkel kapcsolatban a felperes a kereset leszállítása folytán igényt már nem érvényesített, így az erre vonatkozó beszámítási kifogás sem igényelt további bizonyítást.

Az elsőfokú bíróság a perköltségekről a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Az I. rendű felperes által csatolt megállapodásra tekintettel 10.000 Ft+áfa/óradíj számításával határozta meg az ügyvédi munkadíjat, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre. Az alperes a II. rendű felperesnek járó vállalkozói díj tekintetében pervesztes lett, ezért a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a II. rendű felperes részére perköltség megfizetésére, amely a leszállított kereseti kérelemhez igazodó 353.742 Ft kereseti illetékből, 511.556 Ft szakértői díjból, 15.000 Ft másodfokú ügyvédi munkadíjból és 1.293.300 Ft ügyvédi munkadíjból állt. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján a csatolt megbízási szerződésben foglaltak szerint állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a pert az I. rendű felperes jogalanyiségának hiányában szüntesse meg a felperések perköltségben marasztalása mellett. Másodlagosan az ítélet megváltoztatását, a felperések keresetének elutasítását, a felperések perköltségben marasztalását kérte. Harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte megalapozatlanság címén. Amennyiben a keresetet megalapozottnak tekinti a másodfokú bíróság, úgy kérte a beszámítási kifogásnak történő helyt adást, a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását és az alperest terhelő ügyvédi díj csökkentését.

Továbbra is vitatta az I. rendű felperes jogalanyiségét. Nézete szerint az I. rendű felperes a jogalanyiségét nem igazolta hiteles cégkivonattal, közösségi adószáma nincs és magyarországi adószámmal sem rendelkezik. Ennek hiányában nem működhet, tevékenységet sem fejthet ki. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a **c-i** cégnyilvántartási hatóság megkeresésére

irányuló bizonyítási indítványát. Az I. rendű felperes esetén az offshore cégekre jellemzően nem kontrollálható szinte semmilyen adat. Mindezek alapján kérte a per megszüntetését.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, az alperes bizonyítási indítványait alaptalanul utasította el, a szakvélemény ellentmondásait nem tárta fel.

Kérte, a D épület emeleti ferde kupoláján lévő üvegfalak külső tömítéseinek hiánya miatt a szakértő munkálja ki az újratömítés költségét, ezt az indítványt azonban az elsőfokú bíróság elutasította. Kérdés, hogy az I. rendű felperes felismerhette-e a tervezési hibákat. Az alperes álláspontja szerint igen, hiszen nagyon jól tudta, hogy mit épít, ismerte azt a körülményt, hogy a páraelszívás és elvezetés nem megoldott. E körben hivatkozott a GK 54. számú állásfoglalás mellett számtalan eseti döntésre (BDT2010. 2178., BDT2008. 1887., BDT2005. 1181., BDT2002. 565., BH1996. 434., BH1982. 434., EBH2003. 942., EBH1999. 101.). A szakértői bizonyítás kiegészítését kérte azzal, hogy a szakértő dolgozza ki a megjelölt páraelvezetés és az üvegtáblák nyithatóvá tétele milyen költségekkel járna, azonban ezen bizonyítási indítványát is elutasította az elsőfokú bíróság.

A földszinti üvegfal alsó záróburkolatának beépítési hiányosságából adódóan felmerült hibák körében is hivatkozott a GK 54. számú állásfoglalásra és a feleket terhelő együttműködési és tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó általános szabályokra (régi Ptk. 205. § (3) bekezdés, 277. § (2) és (3) bekezdés és 392. § (2) bekezdése). Mint ismeretes, több kivitelező dolgozott párhuzamosan az építkezésen, a szint a felperes szeme láttára alakult ki, ha időben jelzi kifogásait, akkor ez a hiba kiküszöbölhető lett volna. Az I. rendű felperes ügyvezetője a 2012. január 26-ai tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a szintheibát ugyan észlelte, de ezt közvetlenül az alperesnek nem jelezte, mivel műszaki kérdésekkel nem foglalkozott. Az alperes ezzel összefüggésben kérte, hogy a szakértő állapítsa meg a vízvetők újbóli előállításának költségét, amelyet az elsőfokú bíróság szintén elutasított.

Az étterem keleti földszinti üvegfalával kapcsolatosan a szakvélemény iratellenes megállapításokat tesz. Már az üvegfal kitörése előtt valószínűsíthető volt annak alkalmatlansága, amelyet alátámaszt **M. M.** tanúvallomása is. Az I. rendű felperes is tisztában volt a teljesítés alkalmatlanságával, amikor a 2012. június 26-ai tárgyaláson elismerte az általa megbízott alvállalkozó hibás teljesítését. A II. rendű felperes is elismerte, tisztában volt azzal, hogy az üvegfal nem kültérbe való. Ezen körülményekre azonban az alperes figyelmét nem hívta fel, ezért a GK 54. számú állásfoglalásban megfogalmazott felelősségi rendszer ez esetben is alkalmazandó. Iratellenes a szakvélemény azon megállapítása is, hogy az üvegfal mechanikus erőbehatás következtében törött volna ki. Ennek ellentmond a teljes peranyag, különösen **M. M.** és **E. Gy.** tanúvallomása. Külön érdekesség, hogy erre a hibaokra még a felperes sem hivatkozott.

A beszámítási kifogása tárgyában arra hivatkozott, hogy összesen 32.600 eurót kívánt a perben beszámítani, amelyből 13.750 euró az emeleti ferde kupolán lévő üvegfalak külső tömítésének cseréje, a páraelvezetés megoldása, a földszinti üvegfal alsó záróburkolata és vízvetője elkészítésének költsége. 11.250 euró az étterem keleti üvegfalának átépítése. 3.600 euró a takarítási díj. A párásodás miatti festési költség 3.000 euró, a párátlanítás megoldásának plusz gépészeti költsége 3.000 euró. Kérte ezen tételekre a szakértő nyilatkozatát, valamint indítványozta **K. L.** szakértő tanúkénti kihallgatását. **K. L.** nyilatkozni tudott volna a szakvéleménye elkészítésekor állapotról, ő bejegyzett igazságügyi építész szakértő, tehát szakértelme megkérdőjelezhetetlen. A per elhúzódása nem az alperes érdekkörében felmerült okból következett be. Nem tehet arról, hogy az ügyben bíró csere volt, hogy a szakvélemény nehezen készült el, hogy a **K-i** Járásbíróságnak évek kellettek ahhoz, hogy az érvénytelenség tárgyában döntést hozzon. Az elsőfokú bíróság az

alperes valamennyi bizonyítási indítványát elutasította, a szakvéleménnyel kapcsolatos alperesi aggályokat nem oszlatta el, az ítélet így megalapozatlan.

Tévedett az elsőfokú bíróság a kamat mértékének megállapításakor is, hiszen a hivatkozott rendelkezés kizárólag gazdálkodó szervezetek között alkalmazható.

Kérte az ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezései megváltoztatását is. Mivel az I. rendű felperes a 2014. december 11-ei tárgyaláson kijelentette, hogy az alperessel szemben nincsen követelése, ezért indokolatlan javára bármilyen perköltség megítélése. Tévedett az elsőfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alkalmazása körében is, hiszen a munkadíj összege a 10.000.000 Ft-ot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, ezért indokolatlan az ettől való eltérés egy utólag benyújtott sikerdíjas megbízási szerződés alapján. Kérdéses, hogyha I. rendű felperesnek nincs is követelése az alperes ellen, milyen képviselőre adott meghatalmazást. Azon megbízási szerződés alapján, amelyre nézve a II. rendű felperes javára perköltséget állapított az elsőfokú bíróság, a II. rendű felperes nem is megbízó. Álláspontja szerint az ügyvédi megbízási szerződés a 2017. évi LXXVIII. törvény 30. § (3) bekezdésébe is ütközik.

A II. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a vállalkozási szerződést a vállalkozó teljesítette. A per tárgyát képező végszámra mögötti teljesítést az alperes írásba foglaltan átvette, ellene semmiféle kifogást nem terjesztett elő. A nemfizetés valódi oka, hogy a beruházás messze nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, és az alperes utólag úgy gondolta csökkenteni a veszteségét, hogy - többek között - nem fizette ki a felperesi végszámát sem. A pereskedés pusztán az időhúzás célját szolgálta. A felperes keresetét a perben kirendelt igazságügyi szakértői bizonyítás alátámasztotta, az alperes által megfizetett magánszakértő véleménye nem bír jelentőséggel.

A jogalanyiség kérdése felmerült a **K-i** Járásbíróság előtt folyamatban volt perben is, ennek ellenére első- és másodfokon is érdemi döntést hozott a bíróság. Kiemelte, hogy a jogalanyiságra a **c-i** cégjog szabályai irányadók. Visszautasította, hogy az I. rendű felperes offshore cég lenne.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott, azt mindenben alátámasztja az igazságügyi szakértői vélemény. A beszámítási kifogás összecszerűségét semmi sem támasztja alá. Álláspontja szerint a per második vagy harmadik tárgyalásán a jelzett egyezkedés révén már rég le tudták volna zárni az ügyet, ennek ellenére az alperes megalapozatlan bizonyítási indítványokkal közel 10 évig elhúzta a per lezárását.

A fellebbezés nagyrészt alaptalan.

A per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetéseivel is mindenben egyetért a másodfokú bíróság.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes perbeli jogképessége tárgyában is. A régi Pp. 48. §-a értelmében a perben fél az lehet (perbeli jogképesség), akit a polgári jog szabályai szerint jogok illelhetnek és kötelezettségek terhelhetnek. Az I. rendű felperes 80. sorszám alatt csatolta a C. Köztársaság Kereskedelmi, Ipari és Turisztikai Minisztérium Cégnyilvántartó és Végrehajtási Osztályának igazolását, mely szerint az I. rendű felperes 2008. június 7-én bejegyzésre került és az igazolás kiállításakor, 2014. március 27. napján is még be volt jegyezve. Ezenkívül csatolta azt a 2008. június 10. napján kiállított igazolást is, mely szerint a társaság igazgatója II. rendű felperes neve, a per későbbi II. rendű felperese. Mindkét okirat apostille-lal van ellátva. A

fenti bizonyítékok mérlegelése alapján az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesnek a jogképesség hiánya miatti pergátló kifogása alaptalan.

A másodfokú bíróság osztja az elsőfokú bíróság azon megállapítását is, hogy az I. rendű felperes és az alperes között a régi Ptk. 389. §-ban szabályozott vállalkozási szerződés jött létre 2008. szeptember 4-én, illetve november 26-án. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vállalkozási szerződés tekintetében a régi Ptk. alakiságot nem ír elő. Azt egyik fél sem vitatta, hogy az alperes a csatolt vállalkozási szerződés szerinti munkát az I. rendű felperestől megrendelte, a szerződés szerint a felperes a munkát elvégezte, azt az alperes átvette tőle és a teljesítés hibája miatt terjesztett elő beszámítási kifogást. A képviseleti jog esetleges hiánya miatti akarathibát az I. rendű felperes utólagos magatartása kiküszöbölte, a felek közötti vállalkozási szerződés ráutaló magatartással mindenképpen létrejött.

Az alperes beszámítási kifogása tárgyában az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat, így különösen a szakvéleményt a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alapján okszerűen értékelte.

A perben kirendelt szakértő véleménye alapján helytálló volt azon megállapítása, hogy a D épület ferde kupoláján az üvegfalak külső tömítése és az üvegtáblák szennyezettsége kivitelezői érdekkörbe sorolandó hiányosság és az ennek megfelelő árleszállítás mértéke 900 euró. Ezzel a II. rendű felperes keresetét le is szállította. Önmagában az a tény, hogy a fél a szakértő megállapítását vitatja, nem alapozza meg a szakvélemény kiegészítését, avagy új szakértő kirendelését. Az alperes által csatolt magánszakvélemény pusztán a hibák okait állapította meg, azt azonban nem indokolta, hogy milyen vizsgálat alapján és milyen tények figyelembevételével jutott ezekre a következtetésekre. Ugyancsak nem indokolta a magánszakértő, hogy min alapul a kár összegére vonatkozó megállapítása. A másodfokú bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a magánszakvélemény kárösszeget állapít meg, ami a beszámítási kifogás azon részénél, amit az alperes árleszállításként érvényesít, nem vehető figyelembe.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra is, hogy a D. épület emeleti ferde kupolájának belső párásodása nem az I. rendű felperes tevékenységével áll összefüggésben. A perben kirendelt szakértő külön kiemelte, hogy a problémakör komplex jellegére tekintettel nem volt elvárható az I. rendű felperestől, aki csak az egyik kivitelező volt, hogy az egész épület működésével kapcsolatos hibákat észlelje, illetőleg arra a megrendelő figyelmét felhívja. A felperes által hivatkozott GK 54. számú állásfoglalás a kivitelező kártérítési felelősségét veti fel arra az esetre, ha a nem tesz eleget az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének. Az alperes ugyanakkor a D épület emeleti ferde kupolán lévő üvegfalak belső felületének párásodása miatt árleszállítási igényrel élt (38. sorszámú beadvány 2. oldal) és csak a páratlanítás megoldásának plusz gépészeti költségére jelentett be 3.000 euró kártérítési igényt. Erre tekintettel csak a 3.000 euró kártérítési igény tekintetében hivatkozhatna az alperes a GK 54. számú állásfoglalására.

A földszinti üvegfal alsó záróburkolata beépítésének hiánya tárgyában az elsőfokú bíróság a perbeli szakvélemény alapján okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a járda szintje az I. rendű felperes számára nem volt megismerhető. Az I. rendű felperesnek nem volt feladata a másik kivitelező munkájának, különösen a technológiai sorrendben ő utána következő vállalkozó munkájának a figyelése. Ez alapján az alperes alaptalanul hivatkozott a vállalkozót terhelő együttműködési és tájékoztatási kötelezettségre. Az alperes utalt az I. rendű felperesi ügyvezetőnek a 2012. január 26-ai tárgyaláson tett azon nyilatkozatára, hogy a szintheibákat észlelte, de az alperesnek ezt nem jelezte (19. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). Ezzel szemben a hivatkozott tárgyaláson a felperesi ügyvezető pontosan azt adta elő, hogy "...Előbb egy járda készült el. Én magam készítettem egy mintát, meg is mutattam a Ticiano-nak és jeleztem, hogy úgy készítsék el a járdát, ugyanakkor azt elbontották és elkészítették a járdát. Ahhoz már nem illeszkedett a

takaróidom, szét kellett volna azt vágni és nem illeszkedett volna. Ezt közvetlenül az alperesnek nem jeleztem, mivel a műszaki kérdésekkel nem foglalkozott." A fenti előadásból az derült ki, hogy a felperesi ügyvezető csak a járda elkészültét követően észlelte a szinthibát. E körben is utal a másodfokú bíróság arra, hogy az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megszegéséből eredő kártérítési igényrel az alperes nem élt, csak árleszállítási szavatossági igényrel (38. sorszámú beadvány 2. oldal).

A hibás teljesítés tényének a bizonyítása az A épület (étterem) keleti üvegfa kitöréséből eredő igény tárgyában a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte. Helyesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján, hogy az alperes e körben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. A szakvélemény egyértelműen rögzítette, hogy - kizárásos alapon - csak mechanikai oka lehetett az üveg kitörésének.

Arra, hogy a beépített üveg nem megfelelő, a felperesi ügyvezető - nyilatkozata szerint - felhívta a megrendelő figyelmét. **Zs. Gy.** tanúvallomásában (30. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal) nem zárta ki, hogy elhangzott, hogy nem hőszigetelt üveg kerül beépítésre. A másodfokú bíróság itt is utal arra, hogy a nem hőszigetelt üveg beépítésére való figyelmeztetés elmaradása miatt az alperes alaptalanul hivatkozott a GK 54. számú állásfoglalásban foglalt felelősségi rendszerre, hiszen e körben kártérítési követelést nem számított be a felperes vállalkozói díj iránti követelésével szemben. A beszámítása árleszállítási szavatossági igény jogcímen lett előterjesztve (38. sorszámú beadvány 2. oldal).

A felperes hibás teljesítésének hiányában az alperes kártérítési igénye (takarítás, festés és párasodás miatti gépészeti megoldások plusz költsége) is alaptalan volt. E körben az elsőfokú bíróság ítélete szintén helytálló, annak indokait a másodfokú bíróság megismételni nem kívánja.

Az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően és a kialakult bírói gyakorlat (EBH2003. 868., EBH2005. 1227.) alapján nem vizsgálta az engedményezési szerződés érvényességét. Nem követett el eljárási szabálysértést sem akkor, amikor az alperes bizonyítási indítványait elutasította. **K. L.** tanúkenti kihallgatása az ügyben szükségtelen volt, az általa készített magánszakvélemény nem volt alkalmas arra, hogy a perben kirendelt szakértői véleményt aggályossá tegye. A magánszakvélemény megállapításai szakértői eszközökkel nem voltak alátámasztva, a perben kirendelt szakértő szakvéleményét nem kérdőjelezték meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helytálló volt a felperest megillető vállalkozói díj után járó kamat mértéke tárgyában is. Az engedményezés útján a jogosult a kötelezettel szembeni olyan követelését ruházta át, amely gazdálkodó szervezetek egymás közötti követelése volt, így a kamat mértékére a régi Ptk. 301/A. § (1) bekezdése irányadó.

Nem volt alapos az alperes fellebbezése az I. rendű felperes javára megítélt ügyvédi munkadíj tekintetében sem. Az engedményezésre tekintettel az I. rendű felperes kérte a perből történő elbocsátását a 2014. november 25. napján érkezett beadványában, amihez az alperes nem járult hozzá. Az I. rendű felperes javára az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj jár, de más számítás alapján, mint amit az elsőfokú bíróság alkalmazott. Az ügyvédi munkadíj a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés szerint két további tárgyalásra megjelenés és felkészülés időszükséglete 4 óra és 5000 Ft/óradíj alapján helyesen lett 20.000 Ft + áfa összegben meghatározva.

Az alperes fellebbezése részben alapos volt a II. rendű felperes javára megítélt perköltség tekintetében. Az elsőfokú bíróság a felperes javára állapított meg 511.556 Ft szakértői díjat, holott azt teljes egészében az alperes előlegezte és az alperes által előlegezett letétekből került sor a

szakértői díj kifizetésére is, ezért a másodfokú bíróság ezzel az összeggel csökkentette az alperest terhelő perköltség összegét.

A felperesek által csatolt engedményezési megállapodás alapján az engedményező nemcsak a 25.000 euró vállalkozói díjkövetelését, hanem az ahhoz kapcsolódó kamatokat és a jogi eljárás költségeit is (engedményezési szerződés 1. és 2. pontja) engedményezte. A fentiekre tekintettel a II. rendű felperes jogszerűen érvényesítette a megbízási szerződésen alapuló ügyvédi munkadíjat is. Ezen ügyvédi munkadíj azonban nem állt arányban a jogi képviselő által kifejtett ügyvédi tevékenységgel, így azt a másodfokú bíróság mérsékelte és 485.000 Ft-ban határozta meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján. A II. rendű felperes az engedményezésre tekintettel jogosult a 119. sorszám alatti másodfokú határozat alapján 15.000 Ft másodfokú ügyvédi munkadíjra. Így az elsőfokú bíróság által megállapított 15.000 Ft és 1.293.300 Ft ügyvédi munkadíj helyett összesen 500.000 Ft ügyvédi munkadíjat állapított meg a másodfokú bíróság. A leszállított keresetre vonatkozó kereseti illeték összege helyesen 396.100 Ft. Így a II. rendű felperesnek az elsőfokú eljárásban 896.100 Ft perköltség járna.

Figyelemmel kell lenni azonban arra, hogy a kereset leszállítással érintett részében (4 %) az alperes pernyertes lett. Erre tekintettel igényt tarthat az általa lerótt 511.556 Ft 4 %-ára, azaz 20.462 Ft előlegezett szakértői díjra. Ezen kívül igényt tarthat a pernyertességre eső rész erejéig ügyvédi munkadíjra, amelyet 13.700 Ft-ban határozott meg a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján. Az alperes javára így mindösszesen kerekítve 34.100 Ft elsőfokú perköltséget határozott meg. A II. rendű felperesnek és az alperesnek járó perköltséget egymásba beszámítva a II. rendű felperes javára 862.000 Ft elsőfokú perköltséget állapított meg.

A fent kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a per főtárgya és kamatai, valamint az I. rendű felperes javára megítélt perköltség tekintetében helybenhagyta; a II. rendű felperes javára megítélt perköltséget pedig 862.000 Ft-ra szállította le.

A másodfokú eljárásban az alperes fellebbezése olyan csekély mértékben vezetett eredményre (csak a II. rendű felperesnek járó perköltség egy részében), hogy a másodfokú bíróság úgy tekintette, hogy az alperes a másodfokú eljárásban teljes mértékig pervesztes lett, ezért a régi Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően marasztalta az I. és II. rendű felperesek másodfokú perköltségében. A felperesek másodfokú perköltsége az őket képviselő ügyvéd munkadíja, amelyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5), illetőleg (6) bekezdése alapján állapított meg a jogi képviselő által kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan.

Budapest, 2019. május 29.

Dr. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k.
előadó bíró

Takácsné dr. Kükáló Judit s.k.
bíró